

økonomiske Kaar, der i den senere Tid har været saa fremtrædende indenfor den offentlige Skole, ogsaa og i om muligt endnu højere Grad har gjort sig gældende indenfor den private Skole. Jeg erken- der, at disse Skoler i de senere Aar har modtaget øgede Tilskud paa Finansloven, men jeg tror at turde sige, at disse øgede Tilskud ikke har staaet i Forhold til disse Skolers stærkt stigende Driftsudgifter. Det er ikke alene Lærerlønningerne, der er steget ved disse Skoler, men ogsaa Ved- ligholdelsesudgifterne til Bygning og In- ventar, Brændselsudgifterne o. s. v. er steget meget stærkt. Forholdet er ingen- lunde det, som det undertiden bliver sagt, at det gennemgaaende er velstillede Fam- ilier, der staa omkring disse Skoler. Tværtimod, hvis man vil karakterisere de Forældrekrede, der staa omkring de pri- vate Skoler, i økonomisk Henseende, vil man vistnok nærmest komme til det Re- sultat, at det gennemgaaende er Smaafolk, der kæmper for at holde disse Skoler gaa- ende. Vi har jo en Grundlovsparagraf, som siger, at Forældre eller Værger, som selv sørger for, at deres Børn faar en Undervisning, der kan staa Maal med, hvad der almindelig kræves i Folkeskolen, ikke er pligtige at lade Børnene undervise i Folkeskolen. Hvis denne Grundlovspara- graf skal have nogen praktisk Betydning for andre end de velstillede, hvis den skal være andet end en Særret for de rige, maa Staten være villig til at yde den nød- vendige Hjælp, naar ogsaa ubemidlede Forældre ønsker at gøre Brug af deres grundlovs-mæssige Ret til selv at sørge for deres Børns Undervisning. Og denne Ret bør ikke alene hævdes for de Foræl- drekredses Skyld, der slutter sig til den private Skole, men den bør ogsaa hæv- des for Statens, for Samfundets egen Skyld. Vi, der slutter os til den private Skole, ønsker den offentlige Skole alt mu- ligt godt; derfor stemmer jeg ogsaa med Glæde for de Lønningsforbedringer, det foreliggende Forslag tilsigter. Vi ønsker, at den offentlige Skoles mange Arbejdere maa komme til at udføre deres Gerning under de bedst mulige Kaar. Men ved Siden heraf maa jeg ogsaa paa det be- stemteste hævde, at den private Skoles Idé er saa værdifuld for os alle, baade for os, der slutter os direkte til den, for Folke- skolen selv og for Samfundet i dets Hel- hed, at denne Skole maa have en Plads om ikke i Solen, saa dog under saadanne Kaar, at den kan trives. Jeg tænker ogsaa, det

er ud fra dette Synspunkt, at den private Skole har vundet en sikker, om end be- skeden Plads paa vore sidste Skolelove fra 1899, 1904 og 1908.

I 1908 blev Tilskuddet til de private Skoler paa Landet fastsat til 110 000 Kr., hvad der den Gang svarede til ca. 12 Kr. pr. Barn. De private Skoler i Byerne fik samtidig paa Finansloven tilstaaet et Til- skud paa 65 000 Kr., hvad der for disse Skolers Vedkommende ogsaa svarede til 12 Kr. pr. Barn. Dette Beløb blev den Gang fastsat netop saaledes under Hensyn til, at Tilskuddet til de private Skoler burde have en Størrelse, der omtrent svarede til Statens direkte Tilskud til den offentlige Folkeskoles Lærerlønninger, og det vilde efter de da foreliggende Lovforslag blive ca. 12 Kr. pr. Barn.

Der kunde maaske være Anledning til i denne Forbindelse at gøre opmærksom paa, om det ikke vilde være rigtigst at sætte Tilskuddet pr. Barn noget højere i Byerne end paa Landet, da det naturlig- vis altid vil være forbundet med større Udgifter at drive en privat Skole i en By end ude paa Landet; men det skal jeg i øvrigt ikke komme nærmere ind paa her. Hovedsagen er, at det Forhold, der i 1908 blev fastsat mellem Statens Tilskud til Folkeskolens Lærerlønninger og Statens Til- skud til den private Skole, maa opretholdes og- saa ved denne Lejlighed, ellers vil det i Virkeligheden betyde et stor Tilbageskridt for de private Skoler. Efter det forelig- gende Lovforslag vil Statens direkte Til- skud til den offentlige Folkeskoles Lærer- lønninger blive ca. 23 Mill. Kr., hvad der er fem Gange saa meget som det Beløb, der fra Statens Side skulde svares til Fol- keskolens Lærerlønninger efter Loven af 1908, og herefter skulde altsaa Statens Tilskud til den private Skole stige fra 12 Kr. pr. Barn til ca. 60 Kr. pr. Barn. Det er et stort Spring, men det forrykker ikke i mindste Maade det Forhold, der nu er til Stede, og som ønskes opretholdt.

I de Bemærkninger, der ledsager Løn- ningskommissionens Forslag, udtales der en Erkendelse af, at de ændrede Bestemmel- ser med Hensyn til Statens Tilskud til Kommunernes Udgifter til Skolevæsenet nødvendiggør en Revision af en Del andre Tilskudsregler, og i den Forbindelse peges der bl. a. ogsaa paa de private Skoler paa Landet. Kommissionen er imidlertid af den Opfattelse, at Spørgsmaalet om, efter hvilke nye Regler og med hvilke foran- drede Beløb disse Tilskud fremtidig skal